

Fredade lekområden ska rädda rovfiskarna

Publicerades 2021-04-27

Är det fritidsfiskarna, sälarna, skarvarna, yrkeskustfiskarna, de stora bottentrålarna, föreningarna, klimatförändringarna eller grannens gödselhantering som orsakar minskningen av gädda, abborre, gös och öring i Östersjön? Det finns många olika uppfattningar om den saken men från och med 1 april i år infördes i alla fall en ny åtgärd som förväntas bidra till att rädda rovfiskarna i Östersjön genom fredning av viktiga lekområden från 1 januari till 15 juni.

På Länsstyrelsen i Linköping ligger just nu 120 sprillans nya skyltar och väntar på att bli uppsatta i de 20-tal nya fredningsområden i Östergötland som Havs- och vattenmyndigheten beslutat införa. Sju av dem ligger i Sankt Anna och Arkösunds skärgård vid Missjö, Yxnö, Lammskär, Mem, Gränsö, Ramnö- och Uttersfjärden samt Bråxvik. Inom bestämda gränser runt dessa platser är allt fiske förbjudet fr o.m. 1 januari t o m 15 juni. De exakta gränserna framgår av beslutet som du når via länken nedan.

Information om fredningsområden finns på länsstyrelsens sida

<https://www.lansstyrelsen.se/ostergotland/djur/fiske.html>

Därutöver finns redan andra begränsningar när det gäller minimimått och antal fiskar som får fångas och där ökas minimimåtten för gös till 45 cm för alla tillåtna redskap utom handredskap och ryssjor. Fört dem som fiskar med handredskap och ryssjor gäller att den fångade gösen måste vara mellan 45 och 60 cm för att vara tillåten att ta hem.

För gädda gäller som tidigare att de ska vara mellan 40 och 75 cm. Både större och mindre fiskar måste släppas tillbaka i vattnet, de små för att växa till sig och de stora för att få tillfälle att leka och bidra till att bestånden börjar öka igen.

Högst tre gösar och gäddor per handredskapsfiske och dygn

Hittills har det varit tillåtet att ta med högst tre gäddor hem från fiskafänget med handredskap och ryssjor – nu har fångstbegränsningen ändrats till högst tre fiskar av den sammanlagda fångsten av gös och gädda.

Bakom de nyinförda fredningsområdena för rovfiskar ligger en översyn av det kustnära fisket från Uppsala län i norr till och med Kalmar län i söder som letts av länsfiskekonsulenten i Stockholms län. Inom översynen som gått under projektnamnet ReFisk har man bl a genomfört en försöksverksamhet med 25 fredningsområden i Stockholms län där fiske förbjöds mellan 1 april till 15 juni.

– Det man såg vid utvärderingen var att det hade god effekt, berättar Martin Rydgren på Havs- och vattenmyndigheten (HaV), som är den myndighet som ansvarar för fiskereglerna. För gäddan kunde man

LÄNSSTYRELSEN ÖSTERGÖTLAND

Fiskeförbud

1 januari - 15 juni

För att skydda fisken i deras lekområden är **allt fiske förbjudet fr.o.m. den 1 januari t.o.m. den 15 juni** inom det område som framgår av kartan och angivelserna nedan.

Lammskär
Fredningsområdet omfattar vattenområdet innanför räta linjer mellan nedan angivna punkter.

Pkt	Lat. N	Long. O	Anmärkning
1.	58 23,796	16 57,826	Östra stranden på Lammskär
2.	58 23,854	16 57,931	Södra udden på Lammskär
3.	58 23,889	16 57,919	Norra udden på Lammskär
4.	58 23,905	16 58,648	Nordvästra udden på Skogsböte
5.	58 23,485	16 58,111	Västra stranden på Arp-sund
6.	58 23,494	16 58,078	Sydöstra udden på Lammskär

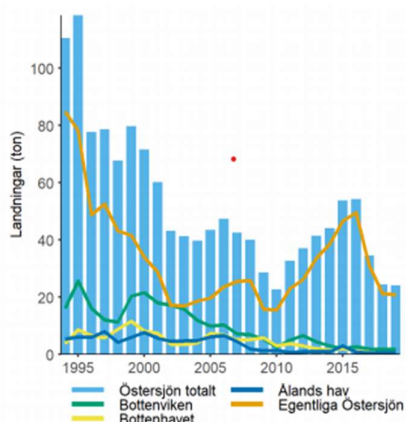
För frågor kontakta Länsstyrelsen, tel. 010 - 223 50 00.
Se även: www.svenskafiskeregler.se

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Havs
och Vatten
myndigheten

notera tre gånger större bestånd efter att fredningen hade genomförts. Därför ville vi gå vidare med att utöka fredningsområdena och vi har tagit de berörda länsstyrelserna till hjälp för att ringa in vilka lekområden som är särskilt viktiga inom respektive län. Varje länsstyrelse har tagit fram ett förslag som har skickats på remiss innan HaV har fattat sitt beslut.

Figur 1. Sveriges landningar av gädda (ton) 1994-2019 i Östersjön, uppdelade på de huvudsakliga fångstområdena samt skattningar av fritidsfiskets uttag 2014-2018. Observera att yrkesfisket och fritidsfisket avläses på olika skalor på var sin y-axel.

Fiskefredning inget nytt påfund

Tanken på att freda fiskars lekområden är emellertid knappats något nytt påfund. Äldre fiskare i Östergötlands skärgård kan berätta hur de som småpojkar under lektiden på våren "inte ens fick släppa ner så mycket som en krok vid bryggan utan att farsan blev fly förbannad". Och en fiskarhustru kan med sorg minnas hur hon en dag upptäckte hur över hundra kilo rom- och mjölkestinna abborrar hade landats i Arkösund; "det är ju som om man skulle ha slaktat tackorna innan de hunnit lamma...." Till de fiskevårdande insatserna som pågick ända fram till 40- 50-talet hörde också årlig utsättning av gäddyngel som hämtades hinkvis från fastlandet och släpptes runt Aspöja.

Och för entusiastiska fritidsfiskare är säkert Första Metaredagen, som inträffade på Kristi Himmelfärdsdagen, bekant. Det var då man för första gången för året fick maska på och sätta sig på bryggan och glo på det guppande flödet....

På den tiden var det ännu inte någon överhängande brist på fisk i Östersjön men under de senaste 20 åren har bestånden av rovfiskar minskat successivt och allra mest oroande är det när de gäller gäddan. (Kolla läget för olika fiskar i publikationen Fisk- och skaldjursbestånd i hav och sötvatten 2020 på www.havochvatten.se)

Behovet av att freda lekområden har emellertid uppmärksamrats och efterlysts i Östgötaskärgården vid flera tillfällen. Redan för 30 år sedan när Aspöjaborna arbetade fram Fördjupad Översiktsplan (FÖP), som Söderköpings kommun helt överraskande ogiltigförklarade i januari i år, togs frågan upp i ett särskilt avsnitt. Man pekade även ut Skyddsområde för fiskereproduktion där tillträdesförbudet skulle avse perioden 1 april och fram till midsommar.

Tjugo år senare när samverkansplan för BSPA-området S:t Anna-Missjö (Acta S:t Anna – läs mer om den under Bygga och bo) togs fram under ledning av Länsstyrelsen i Östergötland var behovet av fredade lekområden ännu en gång på tapeten. Bland de 16 olika åtgärdsförslag som togs fram för att säkra ett hållbart fiske återfanns ännu en gång "Skydd av lekområden".

Inga skyddade områden runt Aspöja

I den fiskefredningsreglering som nu har införts – 30 år efter FÖP – lyser emellertid fredning runt Aspöja med sin frånvaro. I förslaget som Länsstyrelsen tagit fram och skickade ut på remiss, var vattnen grundare än 3 meter runt hela Aspöja fredade mellan 1 januari till 15 juni. Förslaget motiverades av att "grundområdena runt Aspöja bedöms ha höga värden som lekområde för gädda och abborre". Men när beslutet kom saknades fredade områden runt Aspöja och anledningen redovisar länsstyrelsen i sin sammanställning av remissvaren till HaV:

Flera remissinstanser har dock nu ställt sig negativa till förslaget och påpekat att det inskränker på både yrkesfisket, husbehovsfisket och fritidsfisket för de boende på ön. Ett par remissinstanser anser också att man bör se över och åtgärda de källor till övergödning som finns på ön innan man inför några fredningsområden som i dagsläget skulle vara verkningslösa.[...]

Bakom dessa formuleringar döljer sig totalt tio inkomna remissvar varav två i stort sett likalydande från Valdemarsviks kommun respektive Region Östergötland. De är positiva till förslaget men vill att

länsstyrelsen ska kunna ge dispens för yrkesfiskare och fiskare med enskild rätt som fiskar med ryssja eftersom de menar att det i första hand är sportfisket som påverkar fiskebestånden.

Tre organisationer yttrar sig varav Östergötlands Båtförbund inte har några synpunkter på förslaget men anser att man borde vidta kraftfulla åtgärder mot industrifiskets dammsugning av bottarna på internationellt vatten. Östergötlands Fiskeförbund välkomnar fredningsområdena men menar att de är för få och för små och de efterlyser även dispensmöjligheter för yrkesfiskare och husbehovsfiskare som är bosatta inom området och har fiskerätt där. De menar också att fredningstiden bör sättas till 1 april – 31 maj.

En person som svarat har synpunkter på en gränsdragning i Norrfallsviken. En fiskerättsägare på Aspöja är positiv till förslaget men efterlyser plan för uppföljning och utvärdering av fredningen. Ytterligare en fiskerättsägare vill ha kortare fredningstid och dispens för husbehovsfiske för åretruntboende. Båda är tidigare mångåriga yrkesfiskare på ön.

Tre fiskerättsinnehavare på Aspöja säger nej till att något av deras vatten blir fredat; en som är relativt ny fiskerättsinnehavare med motiveringen att han inte fått någon information om fredningen och inte vet vad det innebär och de två övriga bl a för att de menar att grannens gödselhantering är orsak till den försämrade vattenkvaliteten och nedgången i rovfiskbestånden. Den ene anser dessutom att det är orimlig att han som nybliven (licens 2018) deltidsyrkesfiskare med hemadress på Söder inte ska kunna utöva sitt yrkesfiske på Aspöja. Han slår även ett slag för fritidsfolkets rätt att gå runt och spöfiska och menar även att fredningen kan få konsekvenser för hans rätt att bygga bryggor och därmed utveckla sina fastigheter.

Det blev inga fredningsområden i vatten kring Aspöja varken från 1 januari till 15 juni, vilket en del tyckte var onödigt lång tid, eller någon annan period. Istället ska området utredas ytterligare och dialog föras med markägare.

HaV lyssnade på länsstyrelsen förslag om ytterligare utredning

Remissrundan ledde till att Länsstyrelsen bad Havs- och vattenmyndigheten att avvakta med beslut om fredning runt Aspöja med motiveringen att *"området behöver utredas ytterligare med avseende på övergödningssproblematik, betydelsen för fiskrekrytering och att ytterligare dialog med markägare behövs"*. Och HaV lyssnade på Länsstyrelsen i Östergötland och plockade bort de fredade områdena runt Aspöja. De införde även en dispensmöjlighet för yrkesfiskare men endast för dem med ålfisketillstånd i de fredade vattnen men höll fast vid den föreslagna fredningstiden.

– Det är inte heller meningen att yrkesfiskare ska dra upp några romstinna gäddor, säger Martin Rydgren på HaV men avsikten med fredningen är ju inte att minska fisket totalt sett. Kortsiktigt och lokalt inom de begränsade fredningsområdena kan det ju få den effekten men på sikt bidrar det ju till bättre fiske!

När det gäller fredningsperioden är han inte heller överens med de yrkesfiskare som hävdar att gäddor inte leker under isen i januari. Martin Rydgren menar att gäddorna går upp i de grunda vikarna redan tidigt på vintern och s a s bokar plats inför leken senare under våren och det motiverar den långa fredningsperioden.